

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Hvad kommer der ud af al den Vind med Saxo og Snorro?

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Hvad kommer der ud af al den Vind med Saxo og Snorro?", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1818_324-txt-root/facsimile.pdf (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Hj. byk. 1-4.

Grundtvig's Lektüre med H. H. Holmstedt om Sagen om Snorro.

Holmstedt En uforgribelig Mening om Hjør. af Sagen og Snorro's Lektüre,
og Grundtvig's af de to til indkomne Bøger. (182).

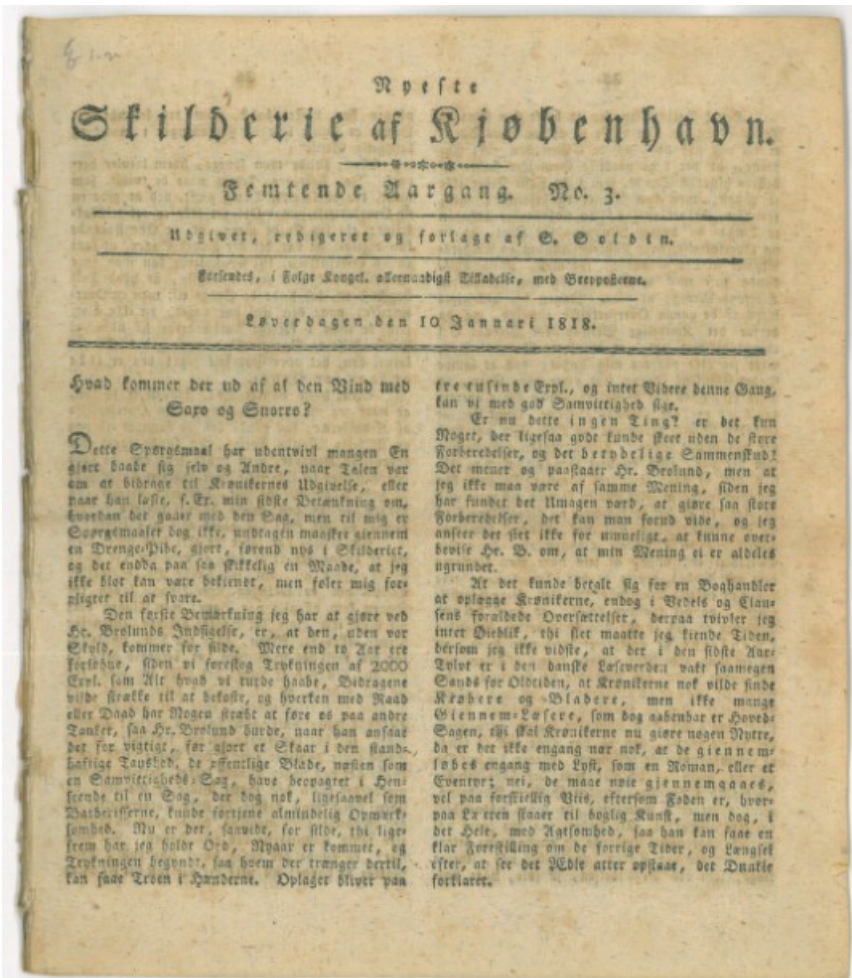
Grundtvig's Bred Komme der ud af et Brev med Sagen og Snorro.
(1829) p. 33-39, 54-58.

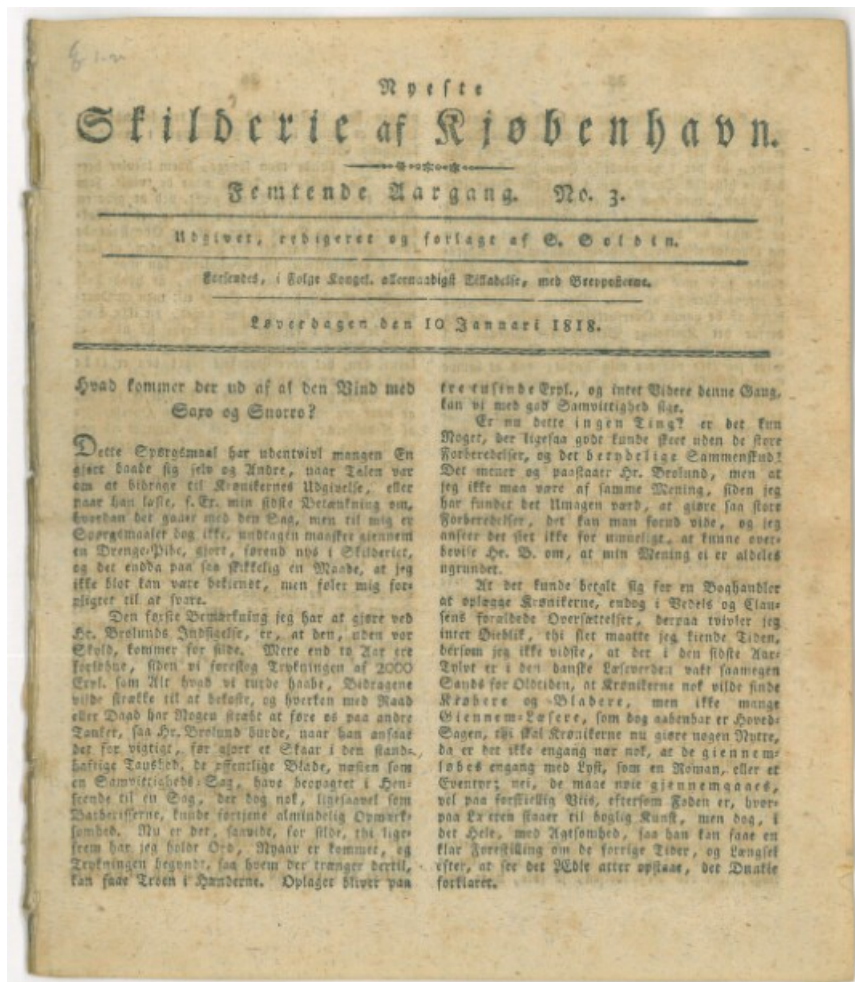
Holmstedt Brev paa de Grundtvig's i 1829, 9. Indtrykket. (187)

Myeste Skildring af Holmstedt's Brev af 2-8 og 7.

6. 10. 18. 24/1 1816.

Hoved-Betingelsen for at dette kan ske: at Kædrens Billeder kan valse og oplive deres Værn, er nu vist nok den, at de i Øst- den sidste Hæderne; at der i de nordiske Gemotter findes en dybere historisk Sands, som i de sidste Tider ikke er uddød, men kun daanet og besvæmet; men, forudsat, at det er saa, da udskrævet desuden to Ting: en dygtig Ringning for Det, og en nu Overførelse, hvor Fædrenes Anden og Moderes Naadet fik Lov at raade, saa man, uden Tæll, kunde tale med de Gamle, og dog faae deres Hjertens-Væning at vide. Ingen har vist gjort mere af de gamle Overførelser end jeg, og da derfor det Kongelige Selskab for Norges Vel anmodede mig om, at oversætte Snarros Vaa, vilde jeg ikke paatage mig Andet, end at lampe Peder Clausens Sprag lidt efter vores Øren, og sætte til, hvad der mangiede; men snart overtoededes jeg om, at saadant Kusterie, langt sen at forbedre Noget, fordaarver det Hele, som nye Løpper paa gamle Stoe. Altsaa, enten det Gamle, som det var, eller en heel Omstændighed, thi kun ved at gaae igjennem Smelte-Digelen kan Brud-Ørffer af edel Kvalm komme til meer end at glee, til at bølge sammen og gjøre Gavn i en nu Stille. Na skal nu enhver, som med Kjærlighed til Oldtiden gjennemløser de gamle Overførelser, finde, at selv naar man fortaoer dem med Lybhed, trætte de dog i Tangden, og give kun paa enkelte fraalende Puncter, klare forestilsinger, og det kommer deraf, at hvor let end Arbeidet er, saa er det dog et Arbeide, bestandig i Tankerne at oversætte hvad man læser, og Veien lang gjør siden Vurde trang, ligesom paa den anden Side, det Afbrude og Knudebe, som hører til Profanens Varddom, og ved enkelte Deligheder, som en frastfuld, poetisk Linie, begjæfter, dog i det Hele udspjækker Talem, og hindrer den jævne Gang, saa vi har endt ved at samle og sammenfugte Fortællingen. Gaaer det nu saa med os, hvorledes da med dem, der have mindre Jærdighed i Rønsning, mindre Ovelse i Tankning, mindre Lybhed i Samling! de maae nødvendig, om ikke afkræftes, eller kiedes, saa dog snart udmattede, faae neppe Døgerne en eneste Gang igjennem, og ere ved Enden, paa Liden nær, ligesom flegge, som ved Begyndelsen, ja føle, naar Kæd-

ningen har virket bedst, kun ret levende det Duffe, at kunne læse de Fortællinger i en let og behagelig Stil.

Men, kunde man spørge, hvem tvivler herom! Jo, siger jeg, derom maae de tvivle, som mene, der er ingen Ting gjort, ved at give en nu Overførelse, naar Oplaget ikke er ret eistrafefeligt; thi jeg skulde mene, at er Oventaaende kun rigtig, da var det her Hoved-Sagen, at faae en nu Overførelse, thi Exemplarer kan man faae for Penge, og det sees jo daglig, at hvad Folk har Lyk til, det finde de Penge til, men en Overførelse, naar den skal bue noget, og ikke blot, som de man i forrige Aarhundrede fik uden al Forberedelse og Sammenfug, vaae god til Muculatur, den, det vaae Godtsfolk sagt! den er ikke at faae for Penge.

Men, hvem nafter det? Ting er jo kun, at naar jeg nu engang vilde give en Overførelse af Krønikerne, saa kunde den jo komme ud paa en stiftelig Mandts Forlag, jeg kunde faae mit ærdentlige Honorar, man kunde seet om, at faae den anskaffet til Skolerne, Forlaggeren havde høvt sit gode Udbytte, jeg mit, Kjøberne Døgen, og Døgen — ja den havde da vel sagens fundet Løjere, og det Hele var gaet af i et Stille!

Saa mand, det lader sig ikke blot høre, men jeg er endog forstiftet om, at det, for det melle kunde gaat an, thi jeg havde Hr. Seidelins Tilbud om at forlagge Krønikerne, længe før Sagen kom offentlig paa Bane; men Ting er, jeg vilde ikke gjøre det Største Arbeide, enten for Penge, eller for Æren, eller for Lyk, undtagen for den Lyk hos Publikum, at befordre det, og om den Lyk var at finde, det vilde jeg vide, for jeg gif videre, og det var mit faste Korset, ikke at gaat et Skridt videre, hvis den ikke fandtes. Her var min Villie, adit invidia verba! Hoved-sagen, thi hverken kunde Nogen seelange, at jeg skulde gjøre Arbeidet i med min Villie, ikke heller kunde det paa nogen Naade løffes, dersom jeg ikke gjorde det med den bedste Villie af Verden, og uden hvad man kalder de store Forberedelser og det betydelige Sammenfug, havde man da bestemt ikke soaet Krønikerne ved min Haand. Vil man sige: da kunde det ogsaa vaae lige godt, hvad Døkker vi havde; nu vel! det var just det jeg vilde

Hoved-Betingelsen for at dette kan ske: at Kædrens Billeder kan vaskes og opløse deres Værn, er nu vist nok den, at de i Øst- den sidste Hæderne; at der i de nordiske Gemotter findes en dybere historisk Sandhed, som i de sidste Tider ikke er uddød, men kun daanet og besværet; men, forudsat, at det er saa, da udskrives desuden to Ting: en dygtig Ringning for Det, og en ny Oversættelse, hvor Fædrenes Anden og Moderens Naadet fik Liv at raade, saa man, uden Tæll, kunde tale med de Gamle, og dog faae deres Hjertens-Væning at vide. Ingen har vist gjort mere af de gamle Oversættelser end jeg, og da derfor det Kongelige Selskab for Norges Vel anmodede mig om, at oversætte Snarros Vaa, vilde jeg ikke paatage mig Andet, end at lampe Peder Clausens Sprag lidt efter vores Øren, og sætte til, hvad der mangiede; men snart overtes dedes jeg om, at saadant Kusterie, langt sen at forbedre Noget, fordaar det Hele, som nye Løper paa gamle Stoe. Altsaa, enten det Gamle, som det var, eller en heel Omstændighed, thi kun ved at gaare igjennem Smelte-Digelen kan Brud-Drøffer af edel Kvalm komme til meer end at glee, til at bølge sammen og gjøre Gavn i en ny Skikkelse. Na skal nok enhver, som med Kjærlighed til Oldtiden gjennemløser de gamle Oversættelser, finde, at selv naar man fortaaler dem med Væb, trætte de dog i Tangden, og give kun paa enkelte fraalende Punkter, klare forestilsinger, og det kommer deraf, at hvor let end Arbeidet er, saa er det dog et Arbeide, bestandig i Tankerne at oversætte hvad man læser, og Veien lang gjør siden Vurde trang, ligesom paa den anden Side, det Afbrude og Knudebe, som hører til Profanens Varddom, og ved enkelte Veligheder, som en frakfuld, poetisk Linie, begjærrer, dog i det Hele udspjækker Talem, og hindrer den jævne Gang, saa vi har endt ved at samle og sammenfugte Fortællingen. Gaaer det nu saa med os, hvorledes da med dem, der have mindre Færdighed i Ræsoning, mindre Ovelse i Tankning, mindre Væb i Samling! de maae nødvendig, om ikke afkræftes, eller kiedes, saa dog snart udmattes, saae neppe Døgerne en eneste Gang igjennem, og ere ved Enden, paa Livet nær, ligesom fleg, som ved Begyndelsen, ja føle, naar Kæd-

ningen har virket bedst, kun ret levende det Duffe, at kunne læse de Fortællinger i en let og behagelig Stil.

Men, kunde man spørge, hvem tvivler herom! Jo, siger jeg, derom maae de tvivle, som mene, der er ingen Ting gjort, ved at give en ny Oversættelse, naar Oplaget ikke er ret eistrafeligt; thi jeg skulde mene, at et Oventaaende kun rigtig, da var det her Hoved-Sagen, at faae en ny Oversættelse, thi Exemplarer kan man faae for Penge, og det sees jo daglig, at hvad Folk har Lyst til, det finde de Penge til, men en Oversættelse, naar den skal bue noget, og ikke blot, som de man i forrige Aarhundrede fik uden al Forberedelse og Sammenfug, være god til Muculatur, den, det være Godtsfolk sagt! den er ikke at faae for Penge.

Men, hvem nafter det! Ting er jo kun, at naar jeg nu engang vilde give en Oversættelse af Krønikerne, saa kunde den jo komme ud paa en stiftelig Mandts Forlag, jeg kunde faae mit ærdentlige Honorar, man kunde seet om, at faae den anskaffet til Skolerne, Forlaggeren havde høst sit gode Udbytte, jeg mit, Kjøberne Døgen, og Døgen — ja den havde da vel sagtens fundet Løjere, og det Hele var gaaret af i et Stillehed!

Saa mand, det lader sig ikke blot høre, men jeg er endog forfæstret om, at det, for det meste kunde gaart an, thi jeg havde Hr. Seidelins Tilbud om at forlagge Krønikerne, længe før Sagen kom offentlig paa Bane; men Ting er, jeg vilde ikke gjøre det Største Arbeide, enten for Penge, eller for Vren, eller for Lyst, undtagen for den Lyst hos Publikum, at besjødre det, og om den Lyst var at finde, det vilde jeg vide, for jeg gif videre, og det var mit faste Korset, ikke at gaat et Skridt videre, hvis den ikke fandtes. Her var min Villie, adit invidia verba! Hoved-sagen, thi hverken kunde Nogen seelange, at jeg skulde gjøre Arbeidet i med min Villie, ikke heller kunde det paa nogen Naade løffes, dersom jeg ikke gjorde det med den bedste Villie af Verden, og uden hvad man kalder de store Forberedelser og det betydelige Sammenfug, havde man da bestemt ikke soaet Krønikerne ved min Haand. Vil man sige: da kunde det ogsaa være lige godt, hvad Døkker vi havde; nu vel! det var just det jeg vilde

vide, for ikke at skide min Umage, derfor gav jeg Koff en Præve, og en Krog Fortale at smage paa *)). Saa de herrens Skide sig, at jeg had dem fiske Katten i Søften, eller komde dem om Munden med Søften. I den næste Fortale, sende jeg, med andre Ord, netop hvad jeg siger her, og man kunde da vide, at det ved denne Skilighed kom hos mig i Grundten an paa at præve Gemattier. Man har hørt det mig, at jeg saavel der, som i min sidste Kundgjærelse, skædede den gode Dag ved min Skælden og Smæden, der kun gjorde Godt og Vel i Kallotter, men det kommer af, at man her ikke vil forstaa mig, eller troe, det er min Hjertes-Mening, naar jeg siger, at Vidraagen er en Ditting, og Ringningen for Dreene Hovedsaen, naar jeg synes, det er klart nok, at Vidraagen bliver haa uden en Dag, som gjæmte er rømmet, jo villigere den sulker sig op; men Ringningen sigler Hoved og Hjerte, hvor Kraniken vil luffes ind, og man jo nedes til at ringe af alle Kræfter, naar Døren er lukket, og Vesten slutt, og den forglemt, som ude er lufft. Troer man virkelig ikke, ja, uden at være nogen stor Regne-Mester, dog kan tælle til Fem paa mine Fingre, og ret godt beregne, at en Dug her, og en Krumning hid, og smaa Smat med Haanden imellem, saa det blev Klan, at Eligt vilde set os i Stand til at gjøre et ganske anderledes Oplog, som der kunde gaaet Røe af, lige til Veen og Verdens Ende, og Koffet mig, hvad jeg nok maafer man gjæmte vil Talde: min Umage betalt. Troer man virkelig, at jeg anseer tusende Tiggerbreve for de fordelagligste, naar man ikke, som Napoleon, har en Armes i Baghaanden, og er der da saa ubeskræmt, at jeg ikke vilde anvende et Par Aar paa et Arbejde, hvis grammatisk Side og Ordsmaal er intet mindre end efter mit Sind, at jeg ikke vilde det, uden jeg saae, at man troede det var andetledes

*) Disse Præver af Caro og Snera har jeg i den sidste Tid, til min store Joendring, mærket, ere heel ubestændte midt i Skibens Kavn, og derfor vil jeg dog melde, at de udfom 1815 og salges hos Hr. Seidlin for otte og fjerdede Skilling.

til Gavn, end naar man eller skriver en løselig Dag, fordi det kan er saa saare sidsen, at den der sit det Dit. Egn og den Tale-Gave, det vil skædes, naar sig Stædighed til hvad Arbejde i Dørigt udfordrer! Kan man ikke dog nok indse, at naar det var mig saameget om Koffe Dit for Sagen at gjere, da maatte jeg, naar blandt sig, i Forhold, virkelig gæmilde Koff, og ved en Skilighed, hvor Sammen for National-Tre, hvorefter Daniken dog har Tid, og Normanden Overflodig, saa det kunde vakkre, at jeg, under saadanne Omstændigheder, maatte, naar jeg ei vilde luffe mig selv, ret være forsigtig. Naar jeg nu, paa den ene Side, ikke maatte undlade Noget, som kunde stille Kranikene og Sagen i deres rette, fordelagtige Tid, saa maatte jeg nødvendig, paa den anden, set til at affrakke de Givere, der vilde give deres Skilling, og dermed Kraniken og Sagen en god Dag. At jeg affraktede Sagens Venner, det kendte jeg Vensteb til Sagen for godt til at frøgte for, de kunde knap nok, men dog i det Hele kun blive vrede paa mig, og lidt ivrigere i at vise, hvormegen uret jeg havde i at troe, man var ligegyldig for Sagen. Dem der altsaa lode Sagen hode for min Hartighed, de skulde ad Sagen, og det var godt, at det ikke kom til at se anderledes ud, jeg sit at vide, hvad jeg vilde: at hvor galt det end seer ud, vil Vægerne dog, med Guds Hjelp, finde andet Væere, som kan være tjent med Kraniken, og som den kan være tjent med igjen, og at jeg altsaa, naar jeg kun kan overkomme Arbejdet, behøver aldrig at fortrøde det. Nu traf det sig desuden ganske naturlig sa, at de Karpe og hærskede Ord vare i det Hele nødvendige for at vække hvad der sume rede og kunde vaagne, og nu maa en Anden sig, at herved er Intet gjort, thi jeg har gjort hvad jeg kunde, og Meer kan man ikke forlange. Snuet man endnu, naar de to første Døle af Kranikene udkomme, at det er Intet bevendt, da skal jeg gjæmte forskaane med Koffen, som ogsaa altid luffere vil luffe sin Mand, og da jeg ikke onter at beholde en Skilling, af hvad der endnu er kommet ind til Kranikene, maa man, naar Regningerne ere betalte, for mig gjere med Stummen hvad man vil. Ved Tølen om de andre Udføister, som skulde deraf nøde Gavn, kan jeg ikke andet

vide, for ikke at skilte min Umage, derfor gav jeg Kelt en Præve, og en Krog Fortale at smage paa *)). Saa de hørte den skulde sige, at jeg had dem gamle Ratten i Søstren, eller komde dem om Munden med Søstret. I den næste Fortale, som jeg, med andre Ord, netop hørte jeg sig her, og man burde da vide, at det ved denne Kærlighed kom hos mig i Grundten an paa at præve Gemættier. Man har hørt det mig, at jeg saavel der, som i min sidste Kundgjærelse, skædede den gode Dag ved min Skælden og Smælden, der kun gjorde Godestet ved i Kallotter, men det kommer af, at man sig ikke vil forstaa mig, eller troe, det er min Hjertes-Mening, naar jeg siger, at Vidraagen er en Dittig, og Ringningen for Dreene Hovedsaen, naar jeg synes, det er klart nok, at Vidraagen bliver haa uden en Dag, som gjænte er rømmet, jo villigere den sulker sig op; men Ringningen sigler Hoved og Hjerte, hvor Kraniken vil luffes ind, og man jo nedes til at ringe af alle Kræfter, naar Døren er lukk, og Vesten slutt, og den forglemt, som ude er lufft. Troer man virkelig ikke, ja, uden at være nogen stor Regne-Mester, dog kan tælle til Fem paa mine Fingre, og ret godt beregne, at en Dugst her, og en Krumning hid, og smaa Smat med Haanden imellem, saa det blev Klan, at Eligt vilde set os i Stand til at gjøre et ganske anderledes Oplog, som der kunde gaaet Noe af, lige til Vien og Verdens Ende, og Koffet mig, hvad jeg nok mener man gjænte vil Talde: min Umage betalt. Troer man virkelig, at jeg anser tusende Tiggerbreve for de fordelagligste, naar man ikke, som Napoleon, har en Armes i Baghaanden, og er det da saa ubeskræmt, at jeg ikke vilde anvende et Par Aar paa et Arbejde, hvis grammatisk Side og Ordsmaal er intet mindre end efter mit Sind, at jeg ikke vilde det, uden jeg saae, at man troede det var andetledes

*) Disse Præver af Caro og Socrus har jeg i den sidste Tid, til min store Joendring, mærket, ere heel ubestændte midt i Skibens Kavn, og derfor vil jeg dog melde, at de udfom 1815 og salges hos Hr. Seidlin for otte og fjerdede Skilling.

til Gavn, end naar man eller skriver en løselig Dag, fordi det kan er saa saare sielden, at den der sit det Dit. Egn og den Tale-Gave, det vil skædes, taar sig Stædighed til hvad Arbejde i Dørigt udfordrer. Kan man ikke dog nok indse, at naar det var mig saameget om Koffet Dit for Sagen at gjere, da maatte jeg, naar blandt sig, i Forhold, virkelig gavmilde Kofft, og ved en Kærlighed, hvor Sammen for National-Tre, hvorefter Daniken dog har Tid, og Normanden Overflodig, saa sig kunde vækkes; at jeg, under saadanne Omstændigheder, maatte, naar jeg ei vilde luffe mig selv, ret være forsigtig. Naar jeg nu, paa den ene Side, ikke maatte undlade Noget, som kunde stille Kranikene og Sagen i deres rette, fordelagtige Tid, saa maatte jeg nødvendig, paa den anden, set til at affrakke de Givere, der vilde give deres Skilling, og dermed Kraniken og Sagen en god Dag. At jeg affraktede Sagens Venner, det kendte jeg Venstet til Sagen for godt til at frøgte for, de kunde knap nok, men dog i det Hele kun blive vrede paa mig, og lidt ivrigere i at vise, hvormegen Læst jeg havde i at troe, man var ligegyldig for Sagen. Dem der altsaa lode Sagen hode for min Hartighed, de skulde ad Sagen, og det var godt, at det ikke kom til at se anderledes ud, jeg sit at vide, hvad jeg vilde: at hvor galt det end ser ud, vil Vægerne dog, med Guds Hjælp, finde andet Væere, som kan være tjent med Kraniken, og som den kan være tjent med igjen, og at jeg altsaa, naar jeg kun kan overkomme Arbejdet, behøver aldrig at fortrøde det. Nu traf det sig desuden ganske naturlig, saa, at de Karpe og hærskede Ord vare i det Hele nødvendige for at vække hvad der sumede og kunde vaagne, og nu maa en Anden sig, at herved er Intet gjort, thi jeg har gjort hvad jeg kunde, og Meer kan man ikke forlange. Synes man endnu, naar de to første Døle af Kranikene udkomme, at det er Intet bevendt, da skal jeg gjænte forskaane med Koffen, som ogsaa altid luffere vil luffe sin Mand, og da jeg ikke onter at beholde en Skilling, af hvad der endnu er kommet ind til Kranikene, maa man, naar Regningerne ere betalte, for mig gjere med Stummen hvad man vil. Ved Tølen om de andre Dølfister, som skulde deraf nøde Gavn, kan jeg ikke andet

end smile, og, uden at videre Sammenligning, tænke paa hvad Luther siger om sine Dages-Værelse, som længdes ganske overordentlig efter Overførelsen af det Ny Testamente, til det kom ud, men raabte som kun paa Moses-Dagene, saa paa Pfaltzeren, og, siger Luther, naar de nu endelig faae Sir och med, og en Mannes er gaet, saa raabte de: Ny!

(Fortætted.)

Overblik over det henvundne Nor.

En Halsfærdensindstrebende Deel af vort No — naar det kommer helt — er atter færdig, lig et Efterfølgende, som et Nu fødte og et Nu opfyldte; lig et Blomster, der fremkom, spirede og visnede, for aldrig at blomstre mere igjen. Vi raande os over Tænk af vore jordiske Livsdomme, som vi dog saa let kunne faae erstattede igjen, men det Uerstattelige af Al. — Ilden — dette usynlige Mægt, der smelter hen som Hørens Røst, som Kløffens Klang — den er vi usynlige ved; dens Tab rører os selvend. Vi seer endog at Frøerne den ved samme og dørlige Glæder, og inter synes os her mere til Verde, end det, der er os som sparsomt tilmaalt. Ilden brenner sig guldent paa os; den lader sig seere paa vor Døds visne, for end vi endnu ere betænke paa at indaande dets Duff; og mer end vi kan tænke sig, at det er i sig selv med vore jordiske Korstier, vider den som en Ocean omkring os, sprenger Ukaans Tøber med Næbberne, og, sandskelt med Al, hvad der foregaar rundt om os, faae vi, inden vi vide det mindst deraf, ved Enden af Maaler, angrende den Tid, vi saa tankeløst have ladet dengaa, og som adskillt rører med. Lige den, der ved Livets tilendbragte Vandring kan sige: Jeg har nyttet mit Tid! Jeg har et gjennemskreift Livet, som en Læsting, der ikke har noget andet formaal end at fyde sin Væb, hvor han kommer den, men jeg har hændt sig og tænkt over Livet og dets Bestemmelse, som det anhaarer og tilkommer Guds ypperste Skabning paa Jorden! Har han kun plantet et Træ, som en usadl Vændergang vil sige ty under, som opdyrket et Stykke

Jord, hvor ti Hungerige kunne møde sig, kun avlet en Tanke, der i en eller anden Hensende kan være Efterfølgende til nogen Nytt, o, da held ham, da kan han dog sige: Jeg har dog lært det, ikke blot for mig selv, men for mine Nærmestfærdige — For ham var Livet ingen som Sjogge, ingen vilde Haand, som den Opvandede intet veed at sige af! — Den, som tænker paa Levedes, den, som føler, at Livet ikke blev os giort som en Mangel til at staa med, men som indlære sig Bestemmede store Værdning, han vil ogsaa spømme, at ligesom der paa sin Side Graven gives et usfende Land, hvis Koster endnu ingen Taal har oplegt, saaledes gives paa denne Side af Oceanen et Land, der man venter os vigtig, dersom Livet skal være os vigtig, det Land, som Hvidfjelds led sin Snakke springe i Luften for, som Daniel Nanjou og Abalon og Videman klampede for — Fædrelandet. Med dette Land er vort Væsen saa visse sammenfæret, at vi kun ved at læse, viese, kampe og døde for dette kunne faae, at vi have lært i Ordets aale og høie Verghina. — Og derved opstaaer den Hænge og store Død, hvis noget Datter hos sin Mænge i vor Tidkalder er blevet til Begjæret, den Død, som Oldtidens Nationer have opreist Alere for. — Fædrelandet dækker sig. — Den er en Blomst, som Hæmslernes hæste Vinstæbe vil kan fortrukke i Væsen, men som dog aldrig ganske visner, og, ved en røgende Haand, selv neddøet, snart visner sig igjen. Fædrelandet er for dets Døds, hvad en Væder er for Vænen. Han kan for et Hæst vedes paa hende — men hald hende, det kan han aldrig; dertil er det Demantstaand, Naturen har stier mellem begge Hjerte, sit for stærk. Det mindste Hæst, der kommer een af dem, vil vakte igjen hine søde somparthistiske Hæst, der paa en saa beandringstørbig Maade er nedlagt i deres Sjæle. Fædrelandet er den Væder, som vi alle, der ere fødte i det Skød, hange ved, og som intet forhold i Livet kan eller bør kunne gjøre os aldeles lunke for. Dets Sorger, som dets Glæder, ere vore.

Ligesom den reddede Skibbrudne efter overhaat Havend, naar Stormen har lagt sig og Væsen igjen smiler venligen, ser den danske Væ-

N y e s t e Skilderie af Kjøbenhavn.

Femte Udgang. No. 4.

Udgivet, redigeret og forlagt af E. Solbin.

Udsendes, iølge Kongel. alernaadig Bibejlsse, med Hverpostens.

Tirsdagen den 13 Januari 1818.

Om det Gavnlige af en stadig Circulation.

Det er meget at undskylde, at i et Land, hvor Papiir i et Par Generationer har været afhængigt i Stedet for Metalspenge, at man der, ved Banen, er bleven fortrolig med den Tanke, at ansee Papiir, i Circulationen, som noget Gode, og at man, i det der sidde agtes for et Gode, naar deraf haues Overskødsgeud, ogsaa betragter i Almindelighed det saakle som samme Sæmpunkt. Hæve ere, paa Grund deraf, af den Formenting, at den forpigtigste hvieler paa Danken, at den har skjeldne Pengetrængen, og for dem er den Tanke freemid, at Sedlernes Antal paa ten eller anden Maade burde formindskes, formæmelig naar de saie Pengetræng, og høie Menter betales. Andre ansee imidlertid (uden at betænke, hvortil Hævebanken har maarske udgave Sedlerne), de Sedlernes Cours tilkerdeavner, ligesom et Thermometer, Landets Formuesstilstand, og at man her ansee og sælge, som en Kjøbsbæger, at forholde sig rolis, endog under de naunstigste Forhold, da der ei kan giorde vider, end at oppbeie en Sællingsdag, som vil fordele Laagen. Kjøslis er der den Gæst det er ei muligt at forkøffe sig en stædig Cours, medens den Anden frygter for de Midler, som seie dertil: den ene Anden en Tanke, tilhøge, som er ham fremmid, og den anden hvieler ikke at vilke erkende den farlige Stilling, som er nedværdiget Papiir bringer over Samfundet, men

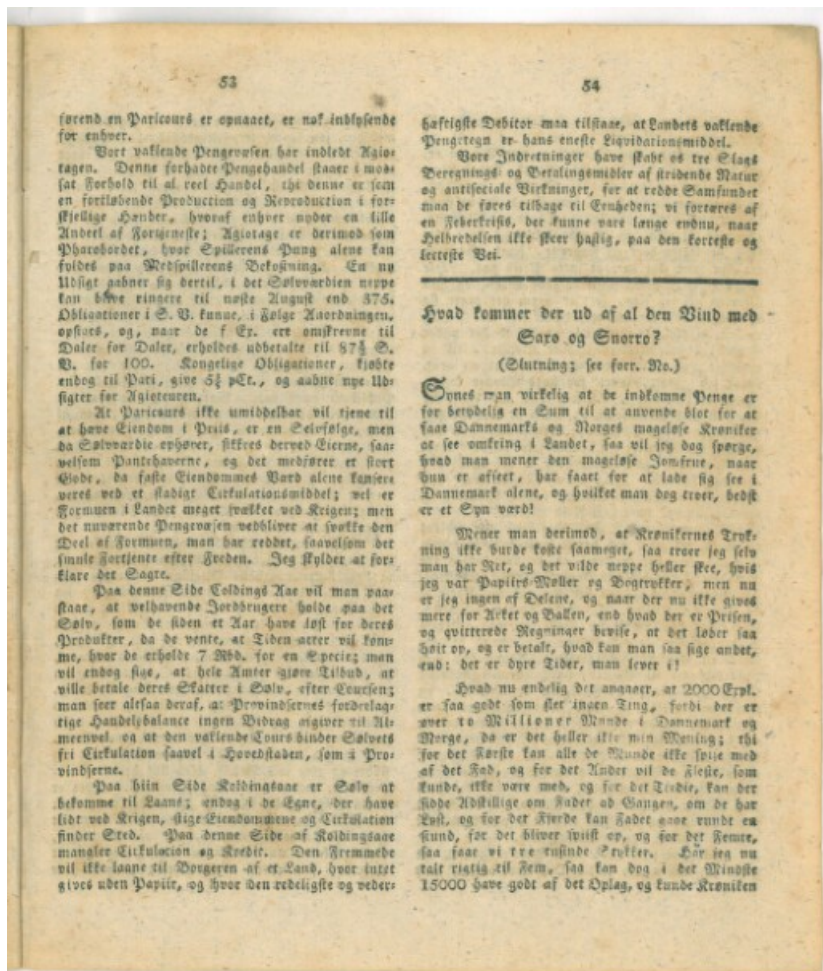
høge hvieler ikke om, med ohoerlig Eferentse, at gjenemarbeide Gjenstandens Vigtighed.

Penge ere et Produkt i Samfundet, efter vores ved Kultur fremkøbende Andetninger. Pengesænet følger Samfundets Andetninger; man røgt over dem, naar disse Andetninger ere seilagtige, men en fri Circulation opløser Samfundet, naar Frøgt ikke sandter Pengenes Omkøb. Enhver, der forisner mere end han forterer, er en Prodcent, men tør han ei indhøve sit hvieler i en fri Circulation, saa er hans Produkt den Nutte for Sællsler, og udbræder deans Frøgt sig i Samfundet, vover ingen at hvieler Eradomme eller Væie, for ingen indde sig i economiske forbedringer eller Anlæe, hvoreil der fordes Kjøslis, hvis Anvæie fremtiden hvieler modne, da hvieler den forslæte Stændning i Pengesænets Omkøb, da falde vi næringeløse Lidet og fattigdom frem.

Et Jøit kan ikke tænkes uden Produktionskraft; i det kultiverede Samfund kan ikke Ombytning af Vare for Vare, Arbeide for Arbeide finde Steed, men som Veralingemiddel afhængtes Penge; dog maa disse medføre Realitet; derfor ere able Metalspenge i Actus hvieler erkendte for det passende Veralingemiddel, og de betragtes desuden som en almene Vare, der ved fri Circulation reproducere sig.

Menneskets Produktionskraft udvæiler sig i det Mendelige, i det Forhold detis Udvilling til

førend en Paricours er opnaaet, er nok Indblyfende for enhver.

Der vakkende Pengesvæn har indledt Kjøbtagen. Denne forbadt Pengesvæn i modsat forhold til al reel Handel, thi denne er som en fortidende Production og Reproduktion i forskellige Hænder, hvoraf enhver nyder en lille Andeel af Forskjellen; Kjøbtage er derimod som Hænderbet, hvor Sværens Pung alene kan foldes paa Kjøbepens Beskaffing. Er nu Udbyttet paa sig dertil, i det Sølvværdien næppe kan lide rinnere til næste August end 375 Obligationer i S. V. Kasse, i Folge Kjøbningen, og, naar de i Et. ere omfremte til Daler for Daler, erholdes udbetalte til 875 S. V. for 100. Kongelige Obligationer, kjødt endog til Paris, give 54 pCt., og aadte nye Udgifter for Aalesturen.

At Paricours ikke umiddelbar vil tjene til at have Eiendom i Paris, er en Selvfølge, men da Sølvværdie erholdes, stikker derved Gælden, saavel som Pantehaverne, og det medfører et stort Gæde, da samme Eiendommens Værd alene kan være ved et stadigt Circulationsmiddel; vel er Formuen i Landet meget forøket ved Krigen; men det nuværende Pengesvæn vedbliver at søkke den Del af Formuen, man har reddet, saavel som det smule Fortjenste efter Krigen. Jeg holder at forklare det Sagte.

Paa denne Side Kjøbtage har vil man paa saare, at velhavende Kjøbtere holde paa det Sølv, som de siden et Aar have løst for deres Produkter, da de vente, at Tiden næst vil komme, hvor de erholdt 7 Mbd. for en Specie; man vil endog sige, at hele Amer. gjøre Tilbud, at ville betale deres Skatter i Sølv, efter Krigen; man seer altsaa deraf, at Provinsernes fordelagtige Handelsbalance ingen Vidtrag afgiver til Almenvel, og at den vakkende Cours hinder Sølvets fri Circulation saavel i Hovedstaden, som i Provinserne.

Paa hin Side Kjøbtage er Sølv at bestemme til Raane; endog i de Lande, der have lidt ved Krigen, sige Eiendommene og Circulation finder Etid. Paa denne Side af Kjøbtage mangler Circulation og Kredit. Den fremmede vil ikke laane til Borgere af et Land, hvor intet gives uden Papir, og hvor den redeligste og veder-

haftigste Debitor maas tilsaare, at Landets vakkende Pengesvæn er hans eneste Liquidationsmiddel.

Der Indretninger have stiftet et tre Slags Vereenings- og Verolingsmidler af stribende Natur og artificielle Virkinger, for at vedde Samfundet maas de faaes tilbage til Enigheden; vi fortæres af en Reberkriso, der kunne være længe endnu, naar Helbredelsen ikke seer hastig, paa den korrteste og korrteste Wei.

Hvad kommer der ud af al den Vind med Caro og Snorro?
(Slutning; see forr. No.)

Synes man virkelig at de indkomne Penge er for betydelig en Sum til at anvende blot for at faae Danmark og Norges mageløse Kreniter og see omkring i Landet, saa vil jeg dog spørge, hvad man mener den mageløse Jomfrue, naar hun er afstet, har faaet for at lade sig see i Danmark alene, og hvilket man dog troer, bedst er et Egn vord!

Mener man derimod, at Kreniternes Trøsting ikke kunde være saamaget, saa troer jeg selv man har Ret, og det vilde næppe heller see, hvis jeg var Papirs-Møller og Donstrucker, men nu er jeg ingen af Delene, og naar der nu ikke gives mere for Kret og Dalken, end hvad der er Prisen, og qvitterede Krenitær hvilke, at det loder saa høit op, og er betalt, hvad kan man saa sige andet, end: det er dyre Tider, man lever i!

Hvad nu endelig det angaaer, at 2000 Eryl. er saa godt som slet ingen Ting, fordi der er over 10 Millioener Munde i Danmark og Norge, da er det heller ikke min Mening; thi for det første kan alle de Munde ikke spise med af det Kød, og for det Andet vil de fleste, som kunde, ikke være med, og for det Tredie, kan der ikke Mållige om Hæder og Ganger, om de har Lyst, og for det Fjerde kan Hædet være rundt en Hund, for det bliver vist op, og for det Femte, saa saar vi tre tusinde Strækker. Er saa nu talte rigtig til Dem, saa kan dog i det Mindste 15000 have godt af det Qvæg, og kunde Kreniten

gjøre saa mange glæde i de Kløder den gaar, da havde den vel tjent til de nye.

Nei, det er kun Smaating, men Tingen er, om der virkelig blandt menig Mand, findes blot 10 Tusinde, som vil læse Bogerne med Lyst, og hvordan man bedst skal lære sig ad, for at finde de folk, der stikket hverken gaar tørt paa Hjeldene, eller paa Marcken, og at man kan tage sig i Nat for, at lære bort til Andene, hvad Væsenene maatte først skal lære at læse Prens paa. Her kunde et godt Raad være et godt Seed, og min Mening vil jeg sige, for at hvem der tager sig af Sagen kan forandres til at sige sin. Jeg mener, vi skal see, at faae en Mand der under Sagen, i det Mindste i hver Kjøbsstad, til at modtage nogle indbundne Expl., og uddele dem, snart for Andet, snart for hvad Vinder Løst, snart for lidt mere, alle som han har folk for sig, kun med Skinsomsed, uden at forbake sig, saa Ingen faaer Bogerne, uden hvem han har rimelig Formodning om, enten selv vil læse dem, eller faae dem paa Steder, hvor de vil blive læste af menig Mand. Paa denne Maade tror jeg, at Hensigten bedst og nemmest kunde opnaaes, og for Oplys var man i al Fald sikret.

Og saa om den Tidind Sygter, der trykkes til Sals, vil jeg, ved denne Leilighed, sige min Mening, og det er den, at de bør sælges for Helveden af den billige Dags-Pris, man fikker nuomkunder, altsaa for 8 Stilling Niser, thi da kan Anværsen ikke salde Nogen kjærlig, som ellers kan betale en Dag, og med ordentlig Afbetaling kan derved komme ind, hvad der behøves til Bærrets Faldstælle. At nu de, som have bidraget til Bærret, have nærmest Adkomst til at faae det for godt Kjøb, er lifværem, og derfor mener jeg, at det naar de blandt dem som vilde, havde tegnet sig, kunde man se ad, om der, hvad jeg ikke vil formode, blev noget tilovers. Skulde deres Antal, som have bidraget, og vilde eis Bogerne, overlige Exemplarernes, da maatte det naturligvis, uden noget andet Hensyn, hedde: den Første, den Bedste. Ved Nogen bedre Raad, da sige han til! thi paa den bedst mulige Maade bør jo Alting ske.

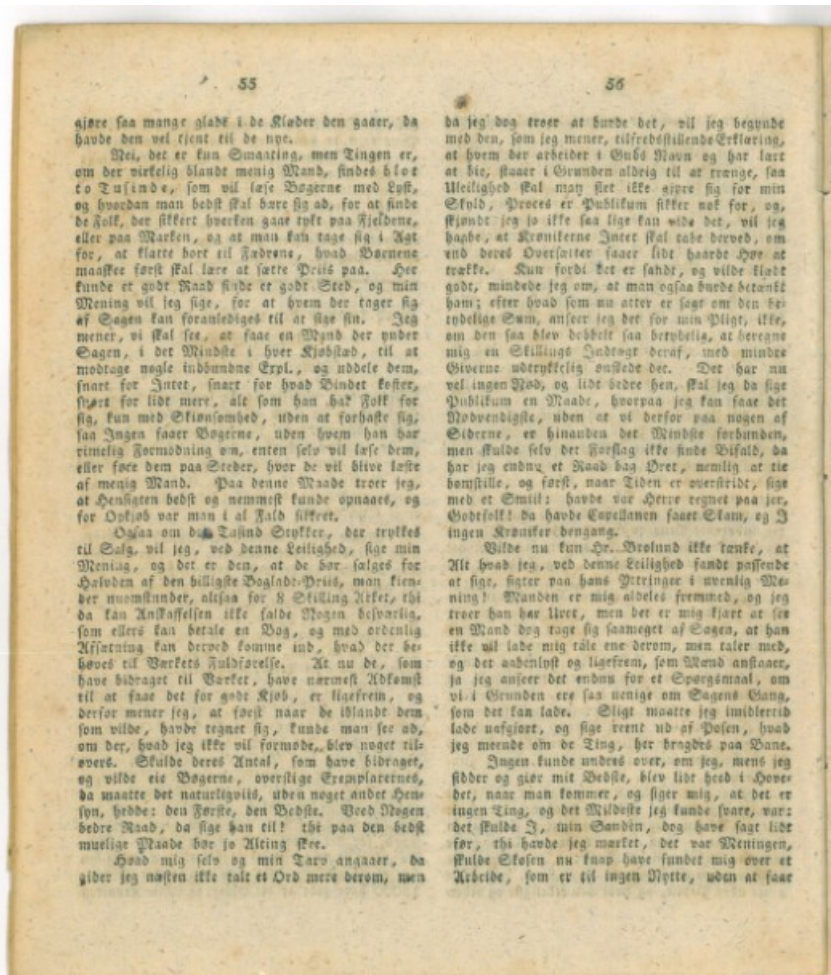
Haad mig selv og min Tare angaaer, da gæder jeg næsten ikke tale et Ord mere deraf, men

da jeg dog troer at burde det, vil jeg begynde med den, som jeg mener, tilfredsstillende Erfaring, at hvem der arbejder i Guds Naam og har lært at hie, faaer i Grunden aldrig til at vrangle, saa Heilighed skal man her ikke gjøre sig for min Skyld, Proves er Publikum sikker nok for, og, skjøndt jeg jo ikke saa lige kan vide det, vil jeg haabe, at Kronikerne Intet skal take derved, om end derved Overfatter faaer lidt haardt Høje at træffe. Kun fordi det er sandt, og vilde liget godt, mindede jeg om, at man ogsaa burde betænke ham; efter hvad som nu otter er sagt om den freidellige Sam, anser jeg det for min Pligt, ikke, om den saa blev dobbelt saa betydelig, at berøge mig en Skillinge Andragt deraf, med mindre Giverne udtrykkelig ønskede det. Det har nu vel ingen Rød, og lidt bedre hen, skal jeg da sige Publikum en Maade, hvorpaa jeg kan faae det Nødvendige, uden at vi derfor paa nogen af Siderne, er hinanden det Mindste forbunden, men skulde selv det forslag ikke finde Bifald, da har jeg endnu et Raad bag Bæret, nemlig at tie hemstille, og først, naar Tiden er overridt, sige med et Smil: havde vor Hæder regnet paa jer, Gødtfolk! da havde Copellanen faaet Stam, og Ingen Andagter dengang.

Vilde nu kun Hr. Brevlund ikke tænke, at Alt hvad jeg, ved denne Leilighed sandede passende at sige, faaer paa hans Værlighed i menig Mening? Manden er mig aldeles fremmed, og jeg tror han har Lyst, men det er mig klart at jeg en Mand dog tage sig saameget af Sagen, at han ikke vil lade mig tale ene deraf, men taler med, og det udenloft og lifværem, som Mand anstaaer, ja jeg anser det endnu for et Spørgsmaal, om vi i Grunden ere saa enige om Sagens Gang, som det kan lade. Etigt maatte jeg imidlertid lade uafgjort, og sige rent ud af Posen, hvad jeg meente om de Ting, her bragtes paa Bane.

Ingen kunde undværs over, om jeg, mens jeg sidder og giver mit Bedste, blev lidt heet i Hovedet, naar man kommer, og siger mig, at det er ingen Ting, og det vildeste jeg kunde sære, var det skulde I, min Sanden, dog have sagt lidt for, thi havde jeg mærket, det var Næstingen, skulde Skofen nu knap have fundet mig over et Arbeide, som er til ingen Nytte, uden at faae

55
 gjøre saa mange glæde i de Kløder den gaar, da
 havde den vel tjent til de nye.

Nei, det er kun Smaating, men Tingen er,
 om der virkelig blandt menig Mand, findes blot
 10 Tusinde, som vil læse Bøgerne med Lyst,
 og hvoedan man bedst skal bære sig ad, for at finde
 de folk, der stikket huerken gaar tyst paa Hjeldene,
 eller paa Marken, og at man kan tage sig i Nat
 for, at lære bort til Bøderne, hvad Bøderne
 maatte først skal lære at læse Bøder paa. Her
 kunde et godt Raad være et godt Bred, og min
 Mening vil jeg sige, for at hvem der tager sig
 af Sagen kan forandredes til at sige sin. Jeg
 mener, vi skal see, at faae en Mand der under
 Sagen, i det Mindste i hver Kjøbstad, til at
 modtage nogle indbundne Expl., og uddele dem,
 snart for Innet, snart for hvad Bøder Løser,
 snart for lidt mere, alle som han har folk for
 sig, kun med Skinsomsed, uden at forbaere sig,
 saa Ingen faaer Bøderne, uden hvem han har
 rimelig Formodning om, enten selv vil læse dem,
 eller faae dem paa Bøder, hvor de vil blive læste
 af menig Mand. Paa denne Maade tror jeg,
 at Hensigten bedst og nemmest kunde opnaaes, og
 for Oplys var man i al Fald sikret.

Ogaa om den Tidend Sygter, der trykkes
 til Sals, vil jeg, ved denne Leilighed, sige min
 Mening, og det er den, at de her salgs for
 Halvdelen af den billige Boghand-Pris, man sien-
 der nuomkunder, altsaa for 8 Stilling Niser, thi
 da kan Anvæstelsen ikke salde Nogen besværlig,
 som ellers kan betale en Dag, og med ordentlig
 Afbetaling kan derved komme ind, hvad der be-
 høved til Bøderes Indtægt. At nu de, som
 have bidraget til Bøder, have nærmest Adkomst
 til at faae det for godt Kjøb, er lifværem, og
 derfor mener jeg, at det naar de blandt dem
 som vilde, havde tegnet sig, kunde man se ad,
 om der, hvad jeg ikke vil formode, blev noget til-
 over. Skulde deres Antal, som have bidraget,
 og vilde eis Bøderne, overlige Exemplarernes,
 da maatte det naturligvis, uden noget andet Hen-
 syn, hedde: den Første, den Bedste. Ved Nogen
 bedre Raad, da sige han til! thi paa den bedst
 muelige Maade bør jo Alting ske.

Haad mig selv og min Tare angaaer, da
 gider jeg næsten ikke tale et Ord mere deraf, men

56
 da jeg dog troer at burde det, vil jeg begynde
 med den, som jeg mener, tilfredsstillende Erfaring,
 at hvem der arbejder i Guds Naam og har lært
 at hie, faaer i Grunden aldrig til at vrangse, saa
 Heilighed skal man her ikke gjøre sig for min
 Skuld, Protes er Publikum sikker nok for, og,
 skjøndt jeg jo ikke saa lige kan vide det, vil jeg
 haabe, at Kronikerne Innet skal take derved, om
 end derved Overfatter faaer lidt haardt Høje at
 trække. Kun fordi det er sandt, og vilde liget
 godt, mindede jeg om, at man ogsaa burde betænk
 ham; efter hvad som nu atter er sagt om den kri-
 tiske Sam, anser jeg det for min Pligt, ikke,
 om den saa blev dobbelt saa betænk, at berøge
 mig en Skillinge Andragt deraf, med mindre
 Giverne udtrykkelig anbede det. Det har nu
 vel ingen Høje, og lidt bedre hen, skal jeg da sige
 Publikum en Maade, hvoepaa jeg kan faae det
 Høventigste, uden at vi derfor paa nogen af
 Siderne, er hinanden det Mindste forbunden,
 men skulde selv det forhog ikke finde Tilfald, da
 har jeg endnu et Raad bag Bøer, nemlig at tie
 hemstille, og først, naar Tiden er overridt, sige
 med et Smil: havde vor Høje regnet paa jer,
 Gødtfolk! da havde Copellanen faaet Stam, og I
 ingen Andagter dengang.

Wilde nu kun Hr. Bøelund ikke tænke, at
 Alt hvad jeg, ved denne Leilighed sanded passende
 at sige, faaer paa hans Petitioner i menig Men-
 ning? Manden er mig aldeles fremmed, og jeg
 tror han har lært, men det er mig klart at jeg
 en Mand dog tage sig faameget af Sagen, at han
 ikke vil lade mig tale ene deraf, men taler med,
 og der udenloft og lifværem, som Mand anstaaer,
 ja jeg anser det endnu for et Spørgsmaal, om
 vi i Grunden ere saa enige om Sagens Gang,
 som det kan lade. Digt maatte jeg imidlertid
 lade uafgjort, og sige rent ud af Posen, hvad
 jeg meende om de Ting, her bragtes paa Bane.

Ingen kunde undværet over, om jeg, mens jeg
 sidder og giver mit Bedste, blev lidt heet i Høje-
 det, naar man kommer, og siger mig, at det er
 ingen Ting, og det vildeste jeg kunde sære, var
 det skulde I, min Sanden, dog have sagt lidt
 for, thi havde jeg mærket, det var Næstingen,
 skulde Skofen nu knap have fundet mig over et
 Arbeide, som er til ingen Nytte, uden at faae

Ud af fort! Men nu er Kretsen med mig det
 Trindste, thi vel er jeg et meget ubetrukket Men-
 neske i Grundten, men hvad jeg, med Guds Hjelp,
 kan og vil gjøre for Fædrelandets Historie og
 Tungemaal, det er, i Guds Ord, det ikke ubetrukket,
 og kun en sjælden Dybded, eller jammerlig
 Døgn-Fragt kunde bevæge mig til at kalde det,
 eller lade det, upaatalt, af Mand kalde saa.
 Men betragte Sagen fra det allerlaveste fornufts-
 Standpunkt, blot i Hensende til Statens uboorte-
 Tare, da er det ingenlunde ubetrukket, om No-
 manmand faar sit Fædrelands Old-Kronike i en
 Skilleff, som kan behøve dem! Hvad nu Sagen
 er, naar den betragtes fra en højere, historisk
 Standpunkt, vil jeg ikke gjentage, men sig vil
 jeg, hvad Sandhed er, at Nærligheden af, blot
 at give Kronikerne saa danske og folkelige, som
 jeg formaar, forudfatter et Sammenkald af Folk,
 Hæring og Omskandigheder, som ikke indtræffe i
 hvert Aarhundrede, og som ventelig aldrig vilde
 indtræffe meer, thi de Omstændigheder under hvilke
 jeg i Dandemmen blev fortroelig med der Gaa-
 melbaas i Tankegang og Tungemaal, i de Kroge
 af Fædrelandet, hvor det havde holdt sig længst,
 og vist da sagde Herrel, ere udenrigt i u fæ-
 frendte, ligesom Hælfærdigen man man gaar,
 naar man videnfærdig skal komme ind i det gamle
 Heedens Hærfærdigen og Tungemaal, men havde
 jeg ikke havt den gammelbasse Grundboed, da
 var jeg blevet haagende, som det er gaart fier,
 og havde aldrig lært at tolke de Gamle for Sels-
 kaberne og Inde. Det er lænat fra, at være
 nogen Hærfærdige hos mig, at Lyften har været
 mig saa god, men det var en Hærfærdige af mig,
 heds jeg ikke af alle Hærfærdige modfærdige mig den
 Hærfærdige, at det er ligefærdige, enten jeg kom-
 mer til at tage Lide eller Wegt af det dyrbare
 Hærfærdige med mig i Heaven, at et Par tusinde
 Daler eller Gremplæner er mere værd end Opsam-
 lingen og Sammenfærdigen af saameget Herligt
 i Danmarks Land og Tungemaal, som haare paa
 Nippet at forvinde, end den realise Haandbræf-
 ning jeg er dannet, og først glemme mange fere
 Hærfærdige hærd og deved til at hede Hærfærdige, for
 at de, om de selv vil, kan igjen kude sig i Hjem-
 met, og da, efter at have prøvet alle Ting, sig
 til at vælge det Bedste!

Altsaa, man sig om mig hvad man vil:
 jeg har mit Regnskab at aflægge for mere Hærfærdige
 Dommere: Gud og Efter-Slægten; men
 naar man kalder det ingen Ting, hvad jeg alder
 for Heedens Historie, da siger jeg: bevil! eller
 lad mig arbejde i Noet gjør det bedre, om
 I kan, eller tog til Toffe!

N. F. S. Grundtvig.

Indenlandske Esterretninger.

I afvigte Aar 1816 til 1817 var i Sko-
 denhaav Tallet af de Agetviede 775 Par; fødte
 af Mandt, 1674, af Qvindet, 1552, tilfammen
 3226; Døde af Mandtjon 1554, af Qvindet,
 1336, tilfammen 2890. Altsaa 366 flere fødte
 end døde. — I det næstforegaende 1815 til 1816
 derimod var Tallet af Agetviede 1016 Par;
 fødte, af Mandt, 1821, af Qvindet, 1790, til-
 fammen 3611; Døde, af Mandt, 1704, af
 Qvindet, 1369, tilfammen 3073, altsaa 538
 flere fødte end døde. — Vi see heraf, at der fra
 1816 til 1817 ere 241 færre agetviede, 355
 færre fødte, og Overskudet af de fødte 172
 mindre end det næstforegaende Aar 1815 til
 1816. — I Høens Stift har i Kirkeaaet 1817
 de fødtes Tal været større end i det næstfore-
 gaende; 308; derimod var de Agetviedes Tal
 298 mindre; Hørbødet var omtrent som 14 med
 15. — I Hollands og Følkers Stift
 vare i Aaret 1816: 647 Par Agetviede, og
 1817 derimod kun 607 Par, altsaa 40 Par
 færre; men Overskudet af de fødte var 1817 der-
 imod 1035, istedet for at det 1816 kun var 947.
 — I Slesvig ere 300 færre fødte og 177
 færre agetviede. — I Holsten 162 flere fødte
 og 194 færre agetviede. — Disse Resultater
 vise, at Agetviederne paa de fleste Steder i Dan-
 mark aftage, og det i en anselig Grad, og at
 Hørbøden see Oversbefolkning er ugrundet. Skulle
 Hærfærdigerne saaledes vedblive at aftage, saa vil
 den Hærfærdige, som hidtil har gjort saa store
 Fremfærdige, snart gaar tilbage igjen. Vel ere i
 afvigte Aar i adskillige Provindejer Hærfærdiges Tal
 større end de Dødes, men denne Hærfærdige er en
 Folge af tidligere, tidligere under Keigen, ind-

Ud af fort! Men nu er Kretsen med mig det
 Trindste, thi vel er jeg et meget ubetredt Men-
 neske i Grunden, men hvad jeg, med Guds Hjelp,
 kan og vil gjøre for Fædrelandets Historie og
 Tungemaal, det er, i Forhold, det ikke ubetredt,
 og kun en sjælden Dybdens, eller jammerlig
 Døgn-Fragt kunde bevæge mig til at kalde det,
 eller lade det, upaagtaft, af Mand kalde saa.
 Men betragte Sagen fra det allerlaveste Foruud-
 Etude, blot i Hensende til Statens uboortes
 Tare, da er det ingenlunde ubetredt, om No-
 manmand faar sit Fædrelands Old-Kronike i en
 Skilleff, som kan behøve dem! Hvad nu Sagen
 er, naar den betragtes fra en høiere, historisk
 Standpunkt, vil jeg ikke gjertage, men sig vil
 jeg, hvad Sandhed er, at Nærligheden af, blot
 at give Kronikerne saa danske og folkelige, som
 jeg formaar, forudfatter et Sammenkald af Folk,
 Hæring og Omskandigheder, som ikke indtræffe i
 hvert Aarhundrede, og som ventelig aldrig vilde
 indtræffe meer, thi de Omstændigheder under hvilke
 jeg i Dandemmen blev fortroelig med der Gaa-
 melbaas i Tankegang og Tungemaal, i de Kroge
 af Fædrelandet, hvor det havde holdt sig længst,
 og iust da sagde Herrel, ere udenriv i u fæ-
 frendte, ligesom Hælfærdigen maas man gaar,
 naar man videnfærdig skal komme ind i det gamle
 Heedens Hærfærdiger og Tungemaal, men havde
 jeg ikke havt den gammelbasse Grundboed, da
 var jeg blevet haagende, som det er gaart fier,
 og havde aldrig lært at tolke de Gamle for Sels-
 kabsfar og Jude. Det er lænat fra, at være
 nogen Hærfærdige hos mig, at Lyften har været
 mig saa god, men det var en Forberedelse af mig,
 heds jeg ikke af alle Kretser modfattede mig den
 Hærfærdige, at det er ligefærdigt, enten jeg kom-
 mer til at tage Lide eller Wegt af det dyrbare
 Hærfærdige med mig i Heaven, at et Par tusinde
 Daler eller Gremplorer er mere værd end Opsam-
 lingen og Sammenføjningen af saameget Herligt
 i Danmarks Aand og Tungemaal, som faare paa
 Nippet at forvinde, end den realise Haandbræ-
 ning jeg er dannet, og først glemme mange fere
 Handelser hær og drevet til at hode Folket, for
 at de, om de selv vil, kan igjen kende sig i Hjem-
 met, og da, efter at have prøvet alle Ting, sig
 til at vælge det Bedste!

Altsaa, man sig om mig hvad man vil:
 jeg har mit Regnskab at aflægge for mere Hærfæ-
 rde Dommere: Gud og Efter-Slægten; men
 naar man kalder det ingen Ting, hvad jeg al-
 ler for Heedens Historie, da siger jeg: bevil!
 eller lad mig arbejde i Noet gjør det bedre, om
 I kan, eller tog til Toffe!

N. F. S. Grundtvig.

Indenlandske Esterretninger.

I afvigte Aar 1816 til 1817 var i Sko-
 denhaav Tallet af de Agetiede 775 Par; fødte
 af Mandt, 1674, af Qvindet, 1552, tilfammen
 3226; Døde af Mandtjon 1554, af Qvindet,
 1336, tilfammen 2890. Altsaa 566 flere fødte
 end døde. — I det næstforegaende 1815 til 1816
 derimod var Tallet af Agetiede 1016 Par;
 fødte, af Mandt, 1821, af Qvindet, 1790, til-
 fammen 3611; Døde, af Mandt, 1704, af
 Qvindet, 1369, tilfammen 3073, altsaa 538
 flere fødte end døde. — Vi see heraf, at der fra
 1816 til 1817 ere 241 færre agetiede, 355
 færre fødte, og Overfludet af de fødte 172
 mindre end det næstforegaende Aar 1815 til
 1816. — I Høens Stift har i Kirkeåret 1817
 de fødtes Tal været større end i det næstfore-
 gaende; 308; derimod var de Agetiedes Tal
 298 mindre; Forholdet var omtrent som 14 med
 15. — I Hollands og Følkers Stift
 vare i Aaret 1816: 647 Par Agetiede, og
 1817 derimod kun 607 Par, altsaa 40 Par
 færre; men Overfludet af de fødte var 1817 der-
 imod 1035, istedet for at det 1816 kun var 947.
 — I Slesvig ere 300 færre fødte og 177
 færre agetiede. — I Holsten 162 flere fødte
 og 194 færre agetiede. — Disse Resultater
 vise, at Agetiederne paa de fleste Steder i Dan-
 mark aftage, og det i en anselig Grad, og at
 Frejgten for Overbefolkning er ugrundet. Skulle
 Hærfærdierne saaledes vedblive at aftage, saa vil
 den folkeformærelse, som hidtil har gjort saa store
 Fremfærd, snart gaar tilbage igjen. Vel ere i
 afvigte Aar i adskillige Provindejer Hærfærdies Tal
 større end de Dødes, men denne formærelse er en
 Folge af tidligere, tidligere under Keigen, ind-

